

Bruxelles, 15 decembrie 2020
(OR. en)

14064/20

HYBRID 47	EDUC 444
DISINFO 48	AUDIO 63
AG 70	DIGIT 153
PE 106	INF 223
DATAPROTECT 152	COSI 251
JAI 1112	CSDP/PSDC 643
CYBER 279	COPS 480
JAIEX 120	POLMIL 199
FREMP 147	IPCR 50
RELEX 1010	PROCIV 97
CULT 89	CSC 362

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă: Secretariatul General al Consiliului

Destinatar: Delegațiile

Nr. doc. ant.: 13626/20

Subiect: Concluziile Consiliului privind consolidarea rezilienței și contracararea amenințărilor hibride, inclusiv a dezinformării, în contextul pandemiei de COVID-19

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor concluziile Consiliului menționate anterior, aprobate de Consiliu prin procedură scrisă la 15 decembrie 2020.

**Concluziile Consiliului privind consolidarea rezilienței și contracararea amenințărilor
hibride, inclusiv a dezinformării, în contextul pandemiei de COVID-19**

1. Consiliul reamintește concluziile relevante ale Consiliului European ¹ și ale Consiliului ² și recunoaște că pandemia de COVID-19 evidențiază necesitatea intensificării eforturilor și a continuării inițiativelor pentru a proteja Uniunea Europeană, statele sale membre și societățile acestora, precum și instituțiile UE de amenințările hibride și efectele nocive ale acestora. Fără a aduce atingere responsabilității exclusive a statelor membre în materie de securitate națională, Consiliul constată că:
 - amenințările hibride reprezintă o provocare din ce în ce mai mare pentru securitatea, stabilitatea și valorile și principiile comune ale UE;
 - actori statali și nestatali ostili urmăresc să utilizeze instrumente mai puțin convenționale pentru a perturba, a submina sau a delegitima democrațiile și instituțiile democratice, pentru a interveni în procesele electorale, pentru a diviza populațiile sau, în general, pentru a-și extinde influența disimulată;
 - noile tehnologii și crize precum actuala pandemie oferă actorilor ostili ocazii de a-și extinde ingerința, ceea ce reprezintă o provocare în plus pentru statele membre și instituțiile UE, pe lângă criza în sine.
2. Trebuie să ne protejăm societățile și instituțiile democratice de [...] amenințările hibride care provin de la actori statali și nestatali ostili. Combaterea acestor amenințări, ce includ activități cibernetice răuvoitoare, dezinformare și amenințări pentru securitatea economică, necesită o abordare cuprinzătoare, cu o bună cooperare și coordonare.

¹ În special, concluziile Consiliului European din iunie 2019, martie 2019, decembrie 2018, octombrie 2018, iunie 2018, martie 2018, iunie 2015 și martie 2015.

² În special, ST 14972/19, ST 10048/19, ST 6573/1/19 REV1, ST 10255/19, ST 12836/19, ST 7928/16.

La nivelul UE, aceasta ar trebui să includă o capacitate de analiză autonomă, capacități tehnologice consolidate, precum și prioritizarea accentului pus pe resursele financiare și umane și a redistribuirii acestora. Consiliul recunoaște progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a Cadrului comun privind contracararea amenințărilor hibride și a Comunicării comune privind creșterea rezilienței și consolidarea capacităților necesare pentru a aborda amenințările hibride, precum și în ceea ce privește Planul de acțiune împotriva dezinformării, Comunicarea comună privind combaterea dezinformării în legătură cu COVID-19 și pachetul referitor la garantarea unor alegeri europene libere și corecte, în concordanță cu concluziile relevante ale Consiliului și ale Consiliului European. Consiliul invită toate părțile interesate implicate să își intensifice și mai mult eforturile și să sprijine punerea în practică a obiectivelor definite în documentele sus-menționate.

3. Consiliul recunoaște că pandemia de COVID-19 face ca UE și statele sale membre să fie mai vulnerabile la amenințările hibride, inclusiv prin răspândirea intensificată a dezinformării și a ingerinței manipulative. Încercările devin din ce în ce mai sofisticate și mai numeroase. Consiliul recunoaște că abordarea UE cu privire la combaterea dezinformării este multidisciplinară și multipartită. Consiliul invită Comisia și Înalțul Reprezentant:

- să îmbunătățească în continuare răspunsurile la nivelul UE, ținând seama de daunele aduse economiei și societății, precum și de posibilele daune pentru sănătatea publică, cauzate de dezinformare și de utilizarea răuvoitoare a tehnologiilor nou apărute, care includ, printre altele, inteligența artificială;
- să dezvolte o abordare holistică, sistematică și proactivă pentru a combate fenomenele, îndeosebi prin recunoașterea faptului că, în contextul amenințărilor hibride, ingerința străină reprezintă o provocare transsectorială, ceea ce ar trebui să se reflecte în eforturile UE și ale statelor membre de a o aborda, plecând de la măsuri preventive și depistarea, calificarea și identificarea sursei și ajungând la răspunsuri eficace de politică prin care s-ar putea impune costuri pentru actorii străini statali și nestatali ostili, prin consolidarea rezilienței societății, protejarea integrității dezbaterii publice și alte mijloace.

În acest scop, Consiliul subliniază că este important să se aloce suficiente resurse instituțiilor relevante ale UE și îndeamnă Comisia și Înalțul Reprezentant ca împreună cu statele membre să continue consolidarea grupurilor operative ale Departamentului pentru comunicare strategică al SEAE și dezvoltarea sistemului de alertă timpurie în vederea creării unei platforme cuprinzătoare pentru statele membre și instituțiile UE. În plus față de aceasta și în concordanță cu concluziile sale din decembrie 2019, Consiliul invită Înalțul Reprezentant să evalueze nevoile și posibilitățile în ceea ce privește consolidarea activităților sale de comunicare strategică în toate celelalte zone geografice într-un mod echilibrat, precum și să ia în considerare noi actori hibridi emergenți, care se implică în activități al căror scop este de a amenința securitatea UE și/sau a statelor sale membre, menținând totodată capacitatea necesară pentru îndeplinirea actualelor sarcini de comunicare strategică.

4. Consiliul salută evaluarea punerii în aplicare și a eficacității Codului de bune practici privind dezinformarea ³. Consiliul recunoaște progresele înregistrate și subliniază că este important să se soluționeze deficiențele Codului de bune practici identificate în evaluare. Este de părere că modul de a avansa în combaterea dezinformării la nivel național și la nivelul UE ar putea presupune o serie de abordări, printre care posibilitatea de a dispune de un cadru de reglementare sau de coreglementare și de mijloacele necesare pentru auditarea independentă, atât de către autoritățile de reglementare, cât și de către societatea civilă, mai ales în privința accesului la date. Pe această bază, Consiliul invită Comisia să elaboreze și, în cele din urmă, să introducă cerințe suplimentare în materie de transparență pentru platformele online. Scopul acestor cerințe ar fi de a promova o sferă publică digitală funcțională, o răspundere sporită și o mai bună transparență în combaterea dezinformării. Aceste măsuri ar trebui să se bazeze pe supremația drepturilor fundamentale, mai ales a libertății de exprimare, precum și pe discursul public democratic. Consiliul salută lansarea, în iunie 2020, a Observatorului european al mass-mediei digitale și subliniază că este necesar să se ia și alte măsuri de sprijinire a alfabetizării mediatice și digitale a tuturor grupelor de vârstă, precum și a pluralismului mass-mediei, a independenței acesteia și a verificării faptelor, cu scopul de a înzestra societățile noastre cu capacitatea de a combate dezinformarea și alte riscuri generate și amplificate de noile tehnologii.

³ Evaluarea Codului de bune practici privind dezinformarea – Realizări și domenii pentru îmbunătățiri ulterioare, 10 septembrie 2020.

5. Consiliul ia act de Planul de acțiune pentru democrația europeană elaborat de Comisie, va examina cu atenție conținutul acestuia și va reveni asupra chestiunii în lunile următoare.
6. Pentru a aborda amenințările hibride este nevoie de o conștientizare cuprinzătoare a situației (inclusiv de capacitatea de a depista, a identifica și a analiza aceste amenințări, inclusiv sursa lor), de consolidarea rezilienței și de măsuri de contracarare a acestor amenințări. Acestea vor necesita acțiuni la nivel național, la nivelul UE și la nivel internațional, în cooperare cu parteneri, inclusiv cu sectorul privat și cu proprietarii și operatorii de infrastructură și servicii critice.

Consiliul ia act de activitatea desfășurată de Comisie, împreună cu Centrul European de Excelență pentru Contracararea Amenințărilor Hibride privind „Peisajul amenințărilor hibride: un model conceptual”⁴. Consiliul recunoaște că conceptualizarea amenințărilor hibride și a terminologiei aferente este importantă pentru identificarea acestora, cu scopul de a îmbunătăți coerența dintre măsurile europene și cele naționale de sporire a rezilienței și de contracarare a amenințărilor hibride într-un mod mai eficient și mai raționalizat. Consiliul invită Comisia și Înaltul Reprezentant să își continue lucrările și să dezvolte modelul conceptual, bazat pe Busola strategică și în conformitate cu actualizarea acțiunii 1 din cadrul comun din 2016, cu scopul de a-l transforma într-un cadru pentru răspunsuri, măsuri de reziliență și indicatori de reziliență aferenți, susținut de studii de caz.

În plus, acest model ar putea fi considerat un instrument de orientare pentru elaborarea unor inițiative viitoare privind amenințările hibride la nivel european și ar putea fi avut în vedere de către statele membre atunci când își dezvoltă structurile și inițiativele naționale. Această activitate ar putea contribui și la analiza răspunsurilor cuprinzătoare și coordonate la acțiunile hibride, la nivel național și la nivelul UE, după caz, luând în considerare întreaga gamă posibilă de instrumente.

⁴ Giannopoulos, G., Smith, H., Theocharidou, M., *The Landscape of Hybrid Threats: A conceptual model*, Comisia Europeană, Ipsra, 2020, PUBSY nr. 117280.

7. Consiliul ia act de Strategia UE privind o uniune a securității întocmită de Comisie în 2020, care prevede elaborarea unei noi abordări, mai proactive, pentru contracararea amenințărilor hibride. Consiliul este conștient de eforturile depuse în prezent în legătură cu crearea unei platforme online restricționate, ca referință pentru statele membre în ceea ce privește instrumentele și măsurile de combatere a amenințărilor hibride la nivelul UE. Consiliul este de acord să se pună accentul pe integrarea considerentelor legate de amenințările hibride în procesul de elaborare a politicilor, subliniind încă o dată necesitatea de a urma abordări la nivelul întregii administrații și la nivelul întregii societăți, atât în plan național, cât și la nivelul UE. În acest context, Consiliul invită Comisia și Înalțul Reprezentant să joace un rol activ în abordarea vulnerabilităților paneuropene, inclusiv a securității și rezilienței lanțurilor de aprovizionare ca parte a securității economice, și să prezinte inițiative de creștere a rezilienței și de îmbunătățire a răspunsurilor, după caz, ținând seama în mod corespunzător de tehnologiile emergente.
8. Consiliul amintește că, pe baza analizei amenințărilor și a altor posibile contribuții tematice, Busola strategică va defini orientări de politică și ținte și obiective specifice în domeniul securității și al apărării, inclusiv în ceea ce privește consolidarea rezilienței și contracararea amenințărilor hibride.
9. Consiliul este la curent cu faptul că Strategia UE privind o uniune a securității recunoaște Celula de fuziune a UE împotriva amenințărilor hibride a Centrului de situații și de analiză a informațiilor al UE (INTCEN) drept punctul central pentru evaluarea amenințărilor hibride. Consiliul invită Înalțul Reprezentant să pregătească, împreună cu Comisia, inițiative privind modul în care celula de fuziune împotriva amenințărilor hibride ar putea contribui, în limitele mandatului său, la raționalizarea fluxurilor de informații, la îmbunătățirea capacității autonome de analiză a UE și a conștientizării situației în toate domeniile legate de amenințările hibride. Sunt incluse contribuții voluntare ale statelor membre și contribuții din partea instituțiilor, agențiilor și organelor UE care se ocupă de amenințările hibride. Consiliul își reafirmă poziția ⁵ privind consolidarea în continuare a activității celulei de fuziune împotriva amenințărilor hibride și solicită ca acestea să i se pună la dispoziție resurse umane și finanțare suplimentare, fără a aduce atingere nevoilor din alte domenii de activitate ale INTCEN.

⁵ Concluziile Consiliului privind eforturi complementare de sporire a rezilienței și de contracarare a amenințărilor hibride (ST 14972/19).

În plus, solicită dezvoltarea unei capacități de analiză prospectivă a tendințelor hibride, pentru a analiza amenințările hibride, cu un accent puternic pe amenințările existente, ținând totodată seama de actorii hibridi emergenți și de activitățile lor răuvoitoare, inclusiv de cele care vizează infrastructura critică și utilizează noi tehnologii.

10. Fiecare criză în curs subliniază necesitatea unor infrastructuri de informații sigure și reziliente între instituțiile, organele și agențiile europene, precum și în cadrul acestora, inclusiv a unor comunicații securizate pentru statele membre în cadrul Consiliului și a unui schimb electronic rapid de informații clasificate. Consiliul face apel la instituțiile, organele și agențiile UE să își consolideze și mai mult securitatea și reziliența. În concordanță cu concluziile anterioare ale Consiliului și în conformitate cu mandatul acordat de Consiliul European din iunie 2019, Consiliul le încurajează cu tărie să colaboreze pentru a-și îmbunătăți și mai mult cultura în materie de securitate și pentru a consolida protecția personalului UE, a informațiilor, a rețelelor de comunicare și a proceselor decizionale, cu sprijinul statelor membre.
11. Pe lângă consolidarea rezilienței, care rămâne una dintre cele mai importante sarcini și se află în centrul eforturilor europene de contracarare a amenințărilor hibride, implicarea și măsurile la nivel diplomatic reprezintă un alt instrument european eficace. Consiliul va examina mai în detaliu, în lunile următoare, posibilele răspunsuri în domeniul amenințărilor hibride, ce pot include măsuri preventive, precum și impunerea de costuri pentru actorii statali și nestatali ostili.
12. Consiliul constată că activitățile cibernetice răuvoitoare reprezintă adeseori un element esențial al amenințărilor hibride și este conștient de continuarea punerii în aplicare a setului de instrumente al UE pentru diplomația cibernetică, considerând-o drept un pas important pentru prevenirea, descurajarea și înfrânarea activităților cibernetice răuvoitoare, precum și pentru răspunsul la acestea, incluzând activitățile cibernetice răuvoitoare care fac parte dintr-o campanie hibridă.

13. Consiliul subliniază necesitatea de a sprijini vecinătatea UE și Balcanii de Vest ⁶ în consolidarea rezilienței împotriva dezinformării și a ingerinței străine.
14. Consiliul subliniază nevoia de cooperare, după caz, cu parteneri care au aceeași viziune și împărtășesc valorile și principiile europene, pentru a dezvolta în continuare măsuri eficiente de combatere a ingerinței străine și a dezinformării.
15. Consiliul mai subliniază importanța punerii în aplicare efective a celor două declarații comune privind cooperarea UE-NATO și a setului comun de propuneri, cu respectarea deplină a principiilor transparenței, reciprocității, incluziunii și autonomiei decizionale și a procedurilor ambelor organizații, și reiterează, în acest context, necesitatea unei cooperări consolidate, reciproc avantajoase și benefice, inclusiv în ceea ce privește contracararea amenințărilor hibride și a dezinformării. Consiliul solicită să se aprobe și să se pună în aplicare rapid planul privind PACE pentru 2022-2023 și, în acest context, reafirmă necesitatea unei abordări mai ambițioase pentru a consolida reziliența și sinergiile dintre cele două organizații drept nou pas către interacțiunea mai strânsă a acestora în situații reale de criză. De asemenea, salută contribuțiile valoroase ale Centrului European de Excelență pentru Contracararea Amenințărilor Hibride de la Helsinki și încurajează cooperarea acestuia cu centrele de excelență relevante ale NATO.
16. În plus, Consiliul subliniază importanța contribuției actuale a misiunilor și operațiilor PSAC, conformă mandatelor lor, în ceea ce privește contracararea amenințărilor hibride, inclusiv a dezinformării, și subliniază valoarea continuării reflecției asupra modului în care misiunile și operațiile PSAC ar putea aborda amenințările hibride, inclusiv prin consolidarea propriei reziliențe, precum și prin oferirea de sprijin statelor-gazdă în acest domeniu, acolo unde este necesar, după caz.

⁶ Declarația de la Zagreb din 6 mai 2020:
<https://www.consilium.europa.eu/media/43767/zagreb-declaration-ro-06052020.pdf>